

СУТНІСТЬ ФЕНОМЕНА УПРАВЛІННЯ ГРОМАДСЬКО-АКТИВНОЮ ШКОЛОЮ

О. М. Онаць, к. пед. н.

Як свідчить проведене нами дослідження, громадсько-активні школи (ГАШ) є однією з найбільш ефективних моделей загальноосвітніх навчальних закладів, які здатні ефективно розв'язувати завдання щодо їх перетворення в інститути громадянського суспільства. Спільна філософія ГАШ базується на демократичному ідеалі поваги до кожної людини та її прав на участь у справах школи та громади для загального добра. В основі діяльності ГАШ — громадсько орієнтована освіта, яка сприяє створенню можливостей для окремих громадян, для родин, громадських організацій та приватних осіб стати партнерами у реалізації потреб школи і громади. Школа задає тон у вирішенні важливих актуальних проблем тієї чи іншої території, виступає повноцінним членом громади, а не прохачем і механізмом отримання освіти учнями. Завдяки такій співпраці зміцнюються родини і покращуються стосунки між членами громади, школа отримує більше реальної допомоги від місцевої громади, влади, комерційних структур тощо. Діяльність ГАШ позитивно впливає на формування активної громадянської позиції і учнів, і вчителів, і членів громади, сприяє підвищенню відповідальності та самооцінки молоді та розвитку громади

Сутність феномену управління ГАШ полягає в тому, що керівник разом зі своєю шкільною командою та представниками громадських структур має запроваджувати державно-громадську модель управління з посиленням ролі громадських структур. Для трансформації школи в громадсько-активну керівництву навчального закладу необхідно організувати роботу над спільним баченням його розвитку, забезпечити командне навчання з метою руйнації рутинних підходів і вироблення інноваційних, створити ефективну модель взаємодії педагогічної спільноти, громадськості та влади у розв'язанні освітніх проблем школи та проблем громади.

У обґрунтованій нами концептуальній моделі державно-громадського управління громадсько-активною школою як активною самоорганізованою соціально-педагогічною системою визначено такі наукові підходи: системний, комплексний, особистісно-діяльнісний, культурологічний. Обрані наукові підходи застосовуються для розробки стратегії управління ГАШ, формування нового управлінського мислення, навчання учасників освітнього та управлінського проце-

сів лідерству і керівництву, демократизації всього шкільного життя і управління, формування і розвитку управлінської та організаційної культури, самоменеджменту керівника і педагогічного колективу, запровадження інноваційних освітніх та управлінських технологій, здійснення соціального партнерства як актуального типу взаємодії з громадою, розвитку школи як центру стейкхолдерів освіти.

Управлінська діяльність керівника громадсько-активної школи базується на принципах: гуманізації, людиноцентризму, соціалізації, інтегративної узгодженості, диференціації, демократизму. Ефективна діяльність громадсько-активної школи можлива за таких умов: зовнішніх і внутрішніх, об'єктивних і суб'єктивних, субрегіональних та індивідуальних. Це організація діяльності школи як хабу, вчителі виступають тьюторами, коучами, модераторами, консультантами тощо.

У моделі нами окреслено інноваційні технології державно-громадського управління ГАШ: технології формування готовності вчителів до інноваційної діяльності; інтерактивні технології; технологія «рівний — рівному»; технології моделювання; японська технологія «кайдзен»; коучинг; партисипативне управління; ІКТ-технології; хмарні технології; подвійні технології; консалтинг; бренд-стратегії; бенчмаркінг; інжиніринг; реінжиніринг; участь у діяльності професійних громадських організацій.

Механізмами упровадження державно-громадського управління ГАШ є: стимулювання та зацікавлення активної діяльності членів громад у їхній безпосередній участі в діяльності загальноосвітнього навчального закладу та впливу по всій вертикалі управління; самоорганізація співтовариств громадського самоврядування; дія процедур прямої демократії, основаної на виборах, що передбачають безпосередню участь членів співтовариства у вирішенні основних питань управління навчальним закладом і реалізації прийнятих спільних управлінських рішень; професійна компетентність та готовність керівника загальноосвітнього навчального закладу поділитися своїми повноваженнями й ефективно співпрацювати з громадськістю.